

Zaak C-37/24**Samenvatting van een verzoek om een prejudiciële beslissing krachtens artikel 98, lid 1, van het Reglement voor de procesvoering van het Hof van Justitie****Datum van indiening:**

19 januari 2024

Verwijzende rechter:

Curtea de Apel București (Roemenië)

Datum van de verwijzingsbeslissing:

23 mei 2023

Verzoekende partij in eerste en tweede aanleg:

Uniunea Producătorilor de Fonograme din România (UPFR)

Verwerende partij in eerste aanleg en verzoekende partij in tweede aanleg:

DADA Music SRL

Interveniente in eerste aanleg en verwerende partij in tweede aanleg:

Asociația Radiourilor Locale și Regionale (ARLR)

Voorwerp van de procedure in het hoofdgeding

Hoger beroep bij de verwijzende rechter, de Curtea de Apel București (rechter in tweede aanleg Boekarest, Roemenië), tegen het vonnis in eerste aanleg waarbij de Tribunal București (rechter in eerste aanleg Boekarest) een vordering inzake de betaling van achterstallige vergoedingen deels heeft afgewezen in een geding tussen de Uniunea a Producătorilor de Fonograme din România (unie van Roemeense fonogramproducenten; hierna: „UPFR”) en SC DADA Music SRL (hierna: „DADA Music SRL”)

Voorwerp en rechtsgrondslag van de prejudiciële verwijzing

Krachtens artikel 267 VWEU wordt verzocht om uitlegging van artikel 8, lid 2, van richtlijn 2006/115/EG en van artikel 16, lid 2, tweede volzin, van richtlijn

2014/26/EU junctis de artikelen 17 en 52 van het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie.

Prejudiciële vragen

Moeten artikel 8, lid 2, van richtlijn 2006/115/EG en artikel 16, lid 2, tweede volzin, van richtlijn 2014/26/EU junctis de artikelen 17 en 52 van het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie, aldus worden uitgelegd dat

1) zij zich verzetten tegen een nationale regeling die geen (forfaitaire) billijke minimumvergoeding toekent aan rechthebbenden (producenten van fonogrammen), vertegenwoordigd door maatschappijen voor collectieve belangenbehartiging, ongeacht de inkomsten of uitgaven van omroeporganisaties?

2) Indien de eerste vraag ontkennend wordt beantwoord: verzetten deze artikelen zich tegen een nationale regeling die met onmiddellijke ingang een einde maakt aan de (forfaitaire) minimumvergoedingen die zijn vastgesteld door middel van een methode waarover eerder is onderhandeld tussen een maatschappij voor collectieve belangenbehartiging en gebruikers, zonder de criteria voor de berekening van de vergoeding te wijzigen en zonder een uiterste termijn te bepalen voor de onderhandeling over nieuwe afspraken (methoden) om de hoogte van de billijke vergoedingen vast te stellen?

3) Indien de eerste twee vragen ontkennend worden beantwoord: kan of (eventueel) moet de nationale rechter nagaan of de vergoedingen die zijn berekend als percentage van de concrete, door omroeporganisaties opgegeven inkomsten, billijk en redelijk zijn voor rechthebbenden en gebruikers, dan wel kennelijk verwaarloosbaar of buitensporig hoog zijn, en wat zijn de criteria die voor deze beoordeling kunnen worden toegepast?

4) Indien de derde vraag bevestigend wordt beantwoord en de nationale rechter vaststelt dat de verschuldigde vergoeding volgens de bij de nieuwe nationale regeling gewijzigde methode verwaarloosbaar is: kan of moet hij voor het vaststellen van de vergoeding andere criteria toepassen dan de opgegeven inkomsten - zoals de kosten die omroepen voor de uitzending hebben gemaakt, de vergoeding die vergelijkbare omroepen hebben betaald of soortgelijke criteria - om te zorgen dat rechthebbenden een passende vergoeding ontvangen zonder inbreuk te maken op de gerechtvaardigde belangen van gebruikers, dat wil zeggen een vergoeding die niet verwaarloosbaar is maar evenmin buitensporig belastend voor omroeporganisaties?

Aangevoerde bepalingen van Unierecht en rechtspraak van de Unie

Artikel 8, lid 2, van richtlijn 2006/115/EG van het Europees Parlement en de Raad van 12 december 2006 betreffende het verhuurrecht, het uitleenrecht en bepaalde naburige rechten op het gebied van intellectuele eigendom

Artikel 16, lid 1, tweede volzin, van richtlijn 2014/26/EU van het Europees Parlement en de Raad van 26 februari 2014 betreffende het collectieve beheer van auteursrechten en naburige rechten en de multiterritoriale licentieverlening van rechten inzake muziekwerken voor het online gebruik ervan op de interne markt

Artikelen 17 en 52 van het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie

Arresten van 19 november 1991, Francovich e.a., C- 6/90 en C- 9/90, EU:C:1991:428, 5 oktober 2004, Pfeiffer e.a., C- 397/01- C- 403/01, EU:C:2004:584, 18 januari 2022, Thelen Technopark Berlin, C- 261/20, EU:C:2022:33

Aangevoerde bepalingen van nationaal recht

Artikelen 112, 145, 164 en 166 van Legea nr. 8/1996 privind dreptul de autor și drepturile conexe (wet nr. 8/1996 inzake auteursrecht en naburige rechten; hierna: „wet nr. 8/1996”), bekendgemaakt in de *Monitor Oficial al României*, deel I, nr. 489 van 14 juni 2018.

Artikel 112, lid 1, bepaalt dat uitvoerend kunstenaars en producenten van fonogrammen recht hebben op een billijke vergoeding voor het directe of indirecte gebruik van voor commerciële doeleinden uitgegeven fonogrammen of reproducties daarvan door uitzending of enige andere vorm van mededeling aan het publiek, en lid 2 bepaalt dat de hoogte van deze vergoeding wordt vastgesteld overeenkomstig de methode die wordt vastgesteld volgens de procedure in de artikelen 163-165.

Artikel 145, lid 1, onder c) en d), stelt voor de uitoefening van het recht op uitzending van muziekwerken en het recht op één enkele billijke vergoeding een collectieve belangenbehartiging verplicht.

Artikel 164, lid 1, van wet nr. 8/1996 bepaalt de belangrijkste criteria voor het onderhandelen over de methode. De leden 2 en 3 luiden als volgt:

„(2) Maatschappijen voor collectieve belangenbehartiging kunnen in onderhandelingen van dezelfde categorie gebruikers een forfaitaire vergoeding eisen of een percentage van de inkomsten van elke gebruiker uit de activiteit waarbij het repertoire wordt gebruikt, dan wel van de kosten voor het gebruik indien er geen inkomsten zijn. Voor uitzendingen kunnen maatschappijen voor collectieve belangenbehartiging slechts procentuele vergoedingen eisen die rechtstreeks evenredig zijn aan de omvang van het gebruik door elke gebruikende omroep van het repertoire waarvoor de belangen in het kader van die uitzendingsactiviteit collectief worden behartigd.

(3) De in lid 2 bedoelde vergoedingen moeten in een redelijke verhouding staan tot de economische waarde en de omvang van het gebruik van de betreffende rechten, rekening houdend met de aard en de reikwijdte van het gebruik van de

werken en ander beschermd materiaal en met de economische waarde van de dienst die door een maatschappij voor collectieve belangenbehartiging wordt verleend. Maatschappijen voor collectieve belangenbehartiging en gebruikers vermelden aan de hand van welke methode deze vergoedingen worden vastgesteld.”

Artikel 166 van wet nr. 8/1996 bepaalt het volgende:

„(1) De in artikel 163, lid 3, onder b) en c), bedoelde maatschappijen voor collectieve belangenbehartiging, gebruikers of gebruikersverenigingen kunnen niet eerder dan 3 jaar na de datum van definitieve publicatie in de *Monitor Oficial al României*, deel I, van de tarieven en methoden een nieuw verzoek indienen om onderhandelingen daarover in te leiden.

(2) In het geval van onderhandelingen zoals bedoeld in artikel 114, lid 4, kan elk van de partijen niet eerder dan 3 jaar na de datum van definitieve publicatie in de *Monitor Oficial al României*, deel I, van de methoden een nieuw verzoek indienen om onderhandelingen daarover in te leiden.

(3) Tot de bekendmaking van de nieuwe methoden blijven de oude methoden gelden.”

Metodologia privind remunerația datorată artiștilor interpreți sau executanți și producătorilor de fonograme pentru radiodifuzarea fonogramelor publicate în scop comercial ori a reproducerilor acestora de către organismele de radiodifuziune (methode voor de vergoeding aan uitvoerend kunstenaars en producenten van fonogrammen voor de radio-uitzending van voor commerciële doeleinden uitgegeven fonogrammen of reproducties daarvan door omroeporganisaties), definitief vastgesteld bij civiele beslissing nr. 153A van 12 mei 2011 van de Curte de Apel București, negende afdeling, Civiele en intellectuele-eigendomszaken, bekendgemaakt in de *Monitor Oficial al României*, deel I, nr. 470 van 5 juli 2011, krachtens besluit nr. 2016/2011 van de Oficiu Român pentru Drepturile de Autor (ORDA, Roemeense auteursrechtenorganisatie) (hierna: „vergoedingsmethode”), bepaalt:

„4. Omroeporganisaties, in deze methode gebruikers genaamd, betalen aan de maatschappijen voor collectieve belangenbehartiging die door de ORDA zijn aangewezen als inzamelaars voor uitvoerend kunstenaars en producenten van fonogrammen per kwartaal een vergoeding uit hoofde van naburige vermogensrechten voor het gebruik van commerciële fonogrammen of reproducties daarvan. Deze vergoeding wordt vastgesteld door toepassing van een percentage overeenkomstig de onderstaande tabel op de grondslag van punt 5 van de methode, voor elk radiostation dat zij bezitten.

Omvang van het gebruik van commerciële fonogrammen in programma's	Uitvoerend kunstenaars en producenten van fonogrammen
---	---

Tot en met 35 %	1,8 %
Van 35 % tot en met 65 %	2,4 %
Meer dan 65 %	3 %

Omroeporganisaties betalen aan de maatschappijen voor collectieve belangenbehartiging die door de ORDA zijn aangewezen als inzamelaars voor uitvoerend kunstenaars en producenten van fonogrammen per kwartaal een vergoeding uit hoofde van naburige vermogensrechten voor het gebruik van commerciële fonogrammen of reproducties daarvan. Deze vergoeding wordt berekend door op de totale bruto maandelijkse inkomsten uit de uitzendingsactiviteit een percentage van 3 % toe te passen in het geval dat fonogrammen in 100 % van de totale uitzendtijd van de programma's worden gebruikt. Bij een lager gebruik wordt dit percentage van 3 % evenredig met het percentage van de tijd waarin fonogrammen worden gebruikt ten opzichte van de totale uitzendtijd van de programma's verminderd. [...]

5. De grondslag waarover de in punt 3 bedoelde percentages worden toegepast is het geheel van de bruto maandelijkse inkomsten, verminderd met de belasting over de toegevoegde waarde, die de gebruikers hebben verkregen uit de uitzendingsactiviteit, waaronder, maar niet beperkt tot, de inkomsten uit reclame, ruilhandel, abonnementen, advertentieberichten en informatie, telefoongesprekken en sms-berichten met opslag, sponsorschappen, uitgezonden wedstrijden en spellen, het verhuren van zendtijd, andere financiële bijdragen, ontvangstvergunningen, inkomsten uit uitzendingen in opdracht, inkomsten uit verenigingen, of andere activiteiten die samenhangen met uitzendingen. Tot de grondslag behoren ook de inkomsten van derde vennootschappen, in het bijzonder die voor productie en inkoop van reclame, voor zover die inkomsten worden geïnd voor de uitzendactiviteit van de gebruiker in verband met het fonogram/de fonogrammen die met een commercieel oogmerk worden uitgegeven en uitgezonden en voor zover er sprake is van een onbillijke overdracht die in strijd is met de eerlijke gebruiken in handelsbetrekkingen op het betreffende gebied. Indien er geen inkomsten zijn wordt de grondslag gevormd door alle kosten die de gebruiker voor de uitzendactiviteit heeft gemaakt (zoals personeelskosten, de kosten van door derden verrichte diensten, alle inkoop enzovoort) in het kwartaal waarover de vergoeding verschuldigd is.

6. De bedragen die het resultaat zijn van de toepassing van de percentages op de grondslag mogen niet lager zijn dan het equivalent in Roemeense leu (RON) van 500 EUR per kwartaal, tegen de koers van BNR [Roemeense nationale bank] op de dag waarop de vergoeding opeisbaar wordt, te weten de minimumvergoeding die gebruikers verschuldigd zijn voor elk plaatselijk radiostation dat zij bezitten, of 1 000 EUR per kwartaal, te weten de minimumvergoeding die gebruikers verschuldigd zijn voor elk landelijk radiostation dat zij bezitten.”

Artikel II van Legea nr. 74/2018 pentru modificarea și completarea Legii nr. 8/1996 privind dreptul de autor și drepturile conexe (wet nr. 74/2018 tot wijziging en aanvulling van wet nr. 8/1996 betreffende het auteursrecht en de naburige rechten), bekendgemaakt in de *Monitor Oficial al României*, deel I, nr. 268 van 27 maart 2018 (hierna: „wet nr. 74/2018”).

„Artikel II

(2) De methoden die zijn bepaald in artikel 131 van wet nr. 8/1996 betreffende het auteursrecht en de naburige rechten, zoals later gewijzigd en aangevuld, blijven van kracht tot het verstrijken van de termijn waarvoor deze zijn afgesproken.

(3) Voor zover de methoden die zijn opgesteld overeenkomstig artikel 131 en 131¹ van [wet nr. 8/1996] bepalingen betreffende de vaste of minimumbedragen of vergoedingen voor radio-uitzending bevatten die in strijd zijn met artikel 131¹, lid 2, zoals gewijzigd door de onderhavige wet, zijn die methoden niet meer van toepassing vanaf 90 dagen na de bekendmaking van de onderhavige wet in de *Monitor Oficial al României*, deel I.”

Korte uiteenzetting van de feiten en de procedure in het hoofdgeding

- 1 De UFPR heeft als maatschappij voor collectieve belangenbehartiging van de naburige rechten van de producenten van fonogrammen met DADA Music SRL, exploitant van een plaatselijk radiostation, op 20 oktober 2011 een niet-exclusieve licentieovereenkomst gesloten voor het uitzenden van commerciële fonogrammen. Op grond van deze licentie heeft DADA Music SRL het recht verkregen om door middel van haar radiostation fonogrammen uit te zenden (aan het publiek mee te delen) en heeft de overeenkomende verplichting op zich genomen om een billijke vergoeding te betalen. Bepaald was dat DADA Music SRL naarmate van het gebruik van de fonogrammen in de radioprogramma's een vergoeding verschuldigd is, berekend in verhouding tot al haar inkomsten, en bij gebrek aan inkomsten in verhouding tot alle kosten die zij voor de uitzendactiviteit zou maken. Tevens is bepaald dat de op deze wijze berekende procentuele bedragen niet lager kunnen zijn dan het equivalent in RON van 250 EUR of 500 EUR per kwartaal, berekend aan de hand van de BNR-koers op de betaaldatum, hetgeen de minimumvergoeding is die de gebruikers verschuldigd zijn voor elk plaatselijk, respectievelijk landelijk radiostation dat zij bezitten.
- 2 Na de inwerkingtreding van wet nr. 74/2018 heeft DADA Music SRL geweigerd om de forfaitaire minimumvergoeding nog te betalen, op grond dat de genoemde wet onmiddellijk van toepassing was en dat zij derhalve slechts in verhouding tot daadwerkelijk verkregen inkomsten vergoedingen verschuldigd was. DADA Music SRL heeft over de periode van 1 juli 2018 tot en met 30 juni 2019 een procentueel berekende vergoeding van ongeveer 1000 RON betaald. De UPFR heeft echter de verschuldigde minimumvergoeding volgens de vergoedingsmethode gefactureerd, en later bij de rechter gevorderd.

- 3 Op 24 juni 2019 heeft de UPFR bij de Tribunal București een rechtsvordering ingesteld om DADA Music SRL te veroordelen tot betaling van de verschuldigde minimumvergoeding overeenkomstig de vergoedingsmethode. De UPFR heeft in wezen betoogd dat deze minimumvergoeding geldt tot de datum waarop er een nieuwe methode wordt vastgesteld. DADA Music SRL heeft geconcludeerd tot ongegrondverklaring van de vordering.
- 4 De Tribunal București heeft de Asociație a Radiourilor Locale și Regionale (vereniging van plaatselijke en regionale radiostations, ARLR) toegelaten tot interventie in het geding, waarop deze laatste heeft betoogd dat de minimumvergoedingen die door de oude omroepwet zijn opgelegd buitensporig belastend zijn, in het bijzonder voor kleine plaatselijke radiostations. De ARLR heeft zich vanaf de oprichting ingezet voor opheffing van de forfaitaire minimumvergoedingen, op grond dat die in strijd zijn met artikel 16, lid 2, van richtlijn 2014/26, volgens hetwelk de rechten op vergoeding redelijk moeten zijn in verhouding tot de economische waarde van het gebruik van die rechten.
- 5 In het boekhoudkundige deskundigenverslag dat is opgesteld in het kader van de procedure bij de Tribunal București zijn verschillen in vergoeding vastgesteld van 16,13 RON (inclusief btw) en 70,68 RON achterstandsrente in het geval dat de minimumvergoeding niet wordt toegepast, ten opzichte van 14 707,51 RON (inclusief btw) en 8 019,65 RON achterstandsrente in het geval dat de regels inzake de forfaitaire minimumvergoeding worden toegepast.
- 6 Bij civiel vonnis van 28 januari 2022 heeft de Tribunal București geoordeeld dat de procentuele vergoedingen van toepassing zijn en dat de forfaitaire minimumvergoeding niet meer gold in het tijdvak waarop het geding van toepassing is. Deze rechter heeft derhalve de vordering deels toegewezen en heeft DADA Music SRL veroordeeld tot betaling van 16,13 RON (inclusief btw) en 70,68 RON achterstandsrente aan de UPFR. De Tribunal București heeft in wezen geoordeeld dat artikel 164, lid 2, van wet nr. 8/1996 betreffende de auteursrechten en de naburige rechten alsook artikel II van wet nr. 74/2018 van toepassing zijn.
- 7 De UPFR heeft bij de verwijzende rechter hoger beroep ingesteld tegen het genoemde vonnis, op grond dat artikel II van wet nr. 74/2018 uitsluitend van toepassing is bij de onderhandeling over een nieuwe methode, en dat ondertussen de vergoedingsmethode van toepassing is.
- 8 Van belang is dat DADA Music SRL op 7 januari 2020, naar aanleiding van administratieve maatregelen die door de Oficiu Român pentru Drepturile de Autor (Roemeense auteursrechtenorganisatie, ORDA) waren opgelegd aan de UPFR, met de UPFR een nieuwe licentieovereenkomst heeft gesloten (die echter niet het tijdvak van het geschil betreft), waarin geen forfaitaire minimumvergoedingen meer waren vermeld maar slechts de procentuele vergoedingen.
- 9 In de praktijk heeft de UPFR vanwege de onvoldoende inkomsten die door de omroepen zijn verkregen (of aangegeven), van de omroepen vaak betaling van de

minimumvergoeding volgens de vergoedingsmethode gevorderd. De ORDA heeft beslist dat de UPFR geen forfaitaire minimumvergoedingen mocht invorderen, tegen welke beslissing de UPFR bij de bestuursrechter is opgekomen. Op 6 mei 2022 heeft de Înaltă Curte de Casație și Justiție (hoogste rechterlijke instantie, Roemenië) dat bestuursrechtelijk beroep verworpen en daarbij de uitlegging door DADA Music SRL van artikel II van wet nr. 74/2018 bevestigd, een uitlegging die ook is toegepast door de Tribunal București in het bestreden vonnis. Volgens de verwijzende rechter kan deze beslissing relevant zijn voor het hoofdgeding, aangezien zij gezag van gewijsde heeft voor de UPFR, die dus in haar bestuursrechtelijke betrekkingen met de ORDA geen forfaitaire minimumvergoedingen meer mag innen.

Voornaamste argumenten van de partijen in het hoofdgeding

- 10 De UPFR heeft in wezen aangevoerd dat een uitlegging van artikel II van wet nr. 74/2018 in de zin dat het onmiddellijk van toepassing is in het hoofdgeding, in strijd zou zijn met artikel 8, lid 2, van richtlijn 2006/115 en artikel 16, lid 2, van richtlijn 2014/26. Volgens de UPFR wordt in de richtlijnen 2006/116/EG en 2014/26/EU alsook artikel 15 van het Verdrag van de Wereldorganisatie voor de intellectuele eigendom inzake uitvoeringen en fonogrammen niet uitgesloten dat er een forfaitaire minimumvergoeding wordt vastgesteld, maar verzetten deze instrumenten zich wel tegen inmenging door de nationale wetgever in de uitvoering van een geldige methode die een dergelijke minimumvergoeding bepaalt.
- 11 DADA Music SRL is van mening dat de minimumvergoeding die aan de maatschappijen voor collectieve belangenbehartiging is verschuldigd, krachtens artikel II van wet nr. 74/2018 niet meer geldt en dat het genoemde artikel met onmiddellijke ingang van toepassing is, zodat zij slechts de procentueel berekende vergoedingen verschuldigd is.

Korte uiteenzetting van de motivering van de prejudiciële verwijzing

- 12 In eerdere gedingen zijn in de nationale rechtspraak verschillende uitleggingen ontstaan van het begrip „plaatselijk radiostation”. In deze gedingen heeft de UPFR het standpunt ingenomen dat elke plaatselijke uitzender een afzonderlijk plaatselijk radiostation is, op grond dat deze plaatselijke uitzenders de uitzendingen van het radiostation toegankelijk maken voor een nieuw publiek. Een ander argument is dat de uitgezonden reclame op plaatselijk niveau soms verschilt. In de praktijk hebben deze stellingen, die soms door de nationale rechterlijke instanties zijn overgenomen, geleid tot hoge minimumvergoedingen die door de plaatselijke radiozenders met vaak bescheiden omzetten als buitensporig belastend zijn ervaren. Deze omstandigheden hebben geleid tot wijziging van wet nr. 8/1996 betreffende het auteursrecht en de naburige rechten, bij artikel II van wet nr. 74/2018.

- 13 De verwijzende rechter geeft om te beginnen aan dat artikel II van wet nr. 74/2018 aldus moet worden uitgelegd dat punt 6 van de vergoedingsmethode geen rechtsgevolg meer heeft in de door dat artikel genoemde termijn, zodat DADA Music SRL voor het in geding zijnde tijdvak geen minimumvergoedingen verschuldigd is maar slechts vergoedingen die afhangen van de daadwerkelijk verkregen inkomsten.
- 14 Volgens de Curte de Apel is het duidelijk en onbetwist dat artikel 8, lid 2, van richtlijn 2006/115 en artikel 16, lid 2, tweede volzin, van richtlijn 2014/26 de vaststelling van een forfaitaire minimumvergoeding niet uitsluiten, op voorwaarde dat deze vergoeding niet buitensporig hoog is en de gebruikers (omroepen) niet te zwaar belast. In beginsel was de minimumvergoeding die in de vergoedingsmethode was vastgesteld conform de eisen van het Unierecht.
- 15 Met betrekking tot de eerste vraag aan het Hof licht de verwijzende rechter toe dat de Unierechtelijke bepalingen waarvan om uitlegging wordt gevraagd, voorschrijven dat de vergoeding die aan producenten van fonogrammen toekomt passend en redelijk moet zijn. De richtlijnen laten het echter aan de nationale wetgever over om mechanismen in te stellen waarbij die passende vergoeding concreet wordt bepaald. Vanuit dit oogpunt rechtvaardigt niets in de relevante bepalingen of in de toelichtende overwegingen van de preambule een uitlegging volgens welke verplicht een forfaitaire (minimale) vergoeding moet worden voorgeschreven. Het antwoord op die vraag zou dus ontkennend moeten zijn.
- 16 Over de tweede vraag neemt de Curte de Apel een genuanceerder standpunt in. De Curte benadrukt dat de vergoedingsmethode procentuele vergoedingen regelt, maar ook forfaitaire minimumbedragen voor het geval dat de gebruiker economisch niet presteert of door andere omstandigheden uitzendingen zonder winst oogmerk verzorgt. Volgens deze rechter moet het stelsel dat bij de genoemde methode is vastgesteld gezien worden als een geheel en is het mogelijk dat, indien was voorzien dat de nationale wetgever geen minimumvergoeding meer toestaat, de nationale bepalingen betreffende de procentuele vergoeding en/of de grondslag anders zouden zijn, juist om de houders van naburige rechten een passende vergoeding te kunnen verzekeren.
- 17 Bij artikel II van wet nr. 74/2018 trekt de nationale wetgever een onderdeel van het vergoedingstelsel met onmiddellijke ingang in, zonder aanpassing van de criteria voor de berekening van de vergoeding en zonder een termijn te stellen aan de onderhandelingen over nieuwe overeenkomsten (methoden) waarbij de hoogte van de billijke vergoedingen wordt bepaald. Zo wordt het stelsel van voor wet nr. 74/2018 gewijzigd ten gunste van de omroepen, zonder dat er een samenhangend stelsel bestaat dat ervoor zorgt dat de aan de producenten van fonogrammen verschuldigde vergoedingen ook voor hen redelijk zijn en niet verwaarloosbaar. Het is in de huidige situatie tevens voorspelbaar dat de gebruikers niet veel enthousiasme zullen tonen voor onderhandelingen over een nieuwe methode, omdat de geldende methode voor hen gunstig is.

- 18 In verband met de door de UPFR overgelegde overzichten, waaruit grote verschillen blijken in de vergoedingen die de radio-omroepen over 2022 hebben betaald (sommige hebben per kwartaal 500 RON of zelfs minder betaald, terwijl andere aanzienlijke bedragen hebben betaald van tien- of honderdduizenden RON), merkt de Curte de Apel op dat het onder het huidige stelsel mogelijk is dat sommige omroepen verwaarloosbare vergoedingen betalen, hetgeen waarschijnlijk overeenkomt met de economische waarde van het gebruik (dat mogelijk geen of een zeer lage winst oplevert), maar waarschijnlijk niet overeenkomt met de economische waarde van de beheerde rechten.
- 19 Voorts sorteren de methoden volgens de verwijzende rechter gevolgen die vergelijkbaar zijn met die van een wetgevingshandeling en die erga omnes kunnen worden tegengeworpen, voor alle rechthebbenden en voor de gebruikers op het betreffende gebied, en moet de wetgever het recht hebben om uit overwegingen van algemeen beleid in te grijpen door onmiddellijk toepasselijke bepalingen, ook met betrekking tot methoden die dan van kracht zijn. Het kan dus niet worden gesteld dat het Unierecht zich in beginsel verzet tegen wettelijke bepalingen zoals artikel II van wet nr. 74/2018, waarin de (forfaitaire) minimumvergoedingen met onmiddellijke ingang buiten toepassing worden verklaard.
- 20 Wat de derde en de vierde vraag betreft, wijst de Curte de Apel op het belang van een vergoeding voor de rechthebbenden die niet verwaarloosbaar is, omdat een dergelijke situatie gelijk zou staan aan een daadwerkelijke onteigening in particulier belang, hetgeen schending zou opleveren van artikel 17 van het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie. Aangezien de nationale rechterlijke instanties de nationale wetgeving waarbij de richtlijnen van de Unie zijn omgezet, zo moeten uitleggen dat de nuttige werking van die richtlijnen wordt verzekerd, moeten zij volgens de verwijzende rechter kunnen verifiëren of de procentuele vergoedingen enerzijds voor de rechthebbenden en anderzijds voor de gebruikers billijk en redelijk zijn, dan wel, integendeel, verwaarloosbaar of in voorkomend geval kennelijk buitensporig zijn.
- 21 Vanuit dit perspectief vraagt de verwijzende rechter dat wordt vastgesteld welke criteria voor die beoordeling kunnen worden gebruikt, aangezien die criteria geen kwestie van nationaal recht maar in de eerste plaats van Unierecht zijn, omdat de richtlijnen uniform moeten worden uitgelegd en toegepast. Indien wordt vastgesteld dat de volgens nationale wetgeving verschuldigde vergoeding verwaarloosbaar is, rijst vervolgens de vraag of de nationale rechter alternatieve criteria kan of zelfs moet toepassen in plaats van het criterium van de aangegeven inkomsten.
- 22 Tot slot merkt de Curte de Apel op dat een onjuist omgezette richtlijn volgens het arrest van het Hof in de zaak Francovich e.a. niet contra legem kan worden toegepast in betrekkingen tussen particulieren, maar dat dit om minstens twee redenen niet betekent dat het verzoek om een prejudiciële beslissing niet-ontvankelijk is (zoals ARLR betoogt). In de eerste plaats moet de nationale rechter het geheel van de nationale rechtsregels uitleggen en niet slechts de

nationale rechtsregels ter omzetting van een richtlijn, zodat ook in betrekkingen tussen particulieren het Unierecht volledig wordt nageleefd (nuttige werking) (zie in die zin het arrest van het Hof in de zaak Pfeiffer e.a.). Uit de derde en de vierde vraag blijkt dat de nationale rechter beschikt over specifieke instrumenten om een uitkomst conform het dwingende Unierecht te waarborgen. In de tweede plaats, indien het nationale recht niet zo kan worden uitgelegd dat het dwingende Unierecht niet wordt geschonden maar toegepast, zou de benadeelde particulier een schadevordering kunnen instellen tegen de staat (zie in die zin arrest Francovich e.a.). Deze beginselen zijn relatief recent bevestigd in het arrest Thelen Technopark Berlin.

WERKDOCUMENT